

Ο ευρωατλαντισμός μάχεται για μια «ειρηνική» διαρκή σύγκρουση με τη Ρωσία

Υπαρξιακά αδιέξοδα των ευρωπαϊκών ελίτ: Και υποταγή στις ΗΠΑ και ταυτόχρονα παρεμβολή εμποδίων στον «νέο σερίφη»

■ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Τα όσα εξελίσσονται κάνουν όλο και φανερότερη τη μεγάλη διάσταση ανάμεσα στις επιδιώξεις της σημερινής αμερικανικής διοίκησης Τραμπ και σε εκείνες των ευρωπαϊκών ηγεσιών. Μετά τις πρόσφατες κινήσεις Τραμπ για μια διαδικασία συνεννόησης με τη Ρωσία και τα διαδοχικά βήματα ορισμού νέου πλαισίου σχέσεων ΗΠΑ-Ευρώπης (αμερικανική τοποθέτηση στο Παρίσι για την Τεχνητή Νοημοσύνη (TN), και στη συνέχεια στο Μόναχο για την ασφάλεια), οι πρωτοβουλίες Μακρόν (Γαλλία), η πρώτη μετεκλογική τοποθέτηση Μερτς (Γερμανία), οι πρόσφατες δηλώσεις Στάρμερ (Βρετανία) αλλά και οι τοποθετήσεις από πλευράς ευρωκρατίας (Κομισιόν - Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, Μ. Κάλας) επιχειρούν με υπαρξιακό άγχος που δεν μπορεί να κρυφτεί, να αντιμετωπίσουν την αλλαγή κατεύθυνσης που έχει μπει σε ταχύρρυθμη κίνηση από «τον ένα σερίφη» στην άλλη ακτή του Ατλαντικού.

Το Ουκρανικό είναι κεντρικός αλλά όχι ο μοναδικός κρίκος αυτών των αλλαγών

Το συνολικό πακέτο περιλαμβάνει συνδυαστικά τις αμερικανικές επιδιώξεις μιας, σε μεγάλο βαθμό απροσδιόριστης και δυναμικής ως προς το εύρος της, διευθέτησης με τη Ρωσία, (με επείγοντα πυρήνα πάντως το κλείσιμο του ουκρανικού μετώπου), την πολυεπίπεδη (γεωπολιτική, εμπορική, κεφαλαιακή) αναδιάταξη της εταιρικής ατλαντικής σχέσης (ΗΠΑ-Ευρώπης) με δραστικό κόντεμα και καθυπόταξη της τελευταίας και την ανακατεύθυνση της προσοχής των ΗΠΑ σε άλλα μέτωπα (κυρίως απέναντι στην Κίνα). Φαίνεται επίσης ότι ήδη απλώνεται και σε λιγότερο ευδιάκριτα πεδία, με σχεδιασμούς για πολύ ευρύτερα παζαρέματα στην Αρκτική, στη Μ. Ανατολή, αλλά και σε ό,τι αφορά το δολάριο, τον έλεγχο κρίσιμων πρώτων υλών και πολλά άλλα. Το στοιχείο «παζάρεμα» και το στοιχείο «σύγκρουση» διαπλέκονται

και πάνε να γίνουν οι δύο όψεις μιας ενιαίας και πολύ αντιφατικής-αμφίθυμης διαδικασίας όπου για την ώρα τουλάχιστον τον τόνο τον δίνει το σύστημα Τραμπ. Οι σχετικοί σχεδιασμοί αφορούν «φίλους» και αντιπάλους και γίνεται επιταχυνόμενα εμφανές ότι αναπροσδιορίζουν το περιεχόμενο της έννοιας της «συμμαχίας» μέσα στο πλαίσιο του χώρου που μέχρι πρόσφατα γινόταν αντιληπτός ως «συλλογική Δύση». Σε κάθε περίπτωση πάντως, επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά ότι η σύγκρουση στο έδαφος της Ουκρανίας, που μεθοδεύτηκε συστηματικά με τη Ρωσία με αφετηρία το 2014 (από το σύμπλεγμα ΗΠΑ-«Ευρώπης» όπως είχε διαμορφωθεί σε εκείνες τις ιστορικές συνθήκες), δεν αφορούσε αποκλειστικά τον έλεγχο της Ουκρανίας, αλλά εξ ίσου αν όχι περισσότερο, την εξασφάλιση του αμερικανικού κουμάντου επί της Ευρώπης συνολικά.

Η «ευρωπαϊκή συνιστώσα» σταθερά κολλημένη στη σύγκρουση με τη Ρωσία

Η τροπή που έχει πάρει η σύγκρουση Δύσης-Ρωσίας στην Ουκρανία -οικονομική ανθεκτικότητα της Ρωσίας και στρατιωτικές της δυνατότητες / επέκτασή της σε κρίσιμες γεωπολιτικές περιοχές της Ουκρανίας- εξηγεί μεγάλο μέρος της δυναμικής, της στροφής Τραμπ για μια συνεννόηση μαζί της με τους όρους μιας κατ' αρχήν ρεαλιστικής ανάγνωσης των συσχετισμών δυνάμεων όπως έχουν διαμορφωθεί. Όπως ομολογείται πλέον και επίσημα από αμερικανικής πλευράς, η συνέχιση αυτής της σύγκρουσης οδηγεί σε καταστροφικά αποτελέσματα για τη Δύση. Για τις σημερινές ΗΠΑ επείγει η διαχείριση της ζημιάς. Η πορεία αυτή βέβαια αναμένεται πολύ αμφίθυμη. Εκτός των άλλων και για το λόγο ότι εντός Δύσης υπάρχει μεγάλη σύγκρουση γραμμών με την πτέρυγα της μέχρι πρότινος παγκοσμιοποίησης. Με την ευρωατλαντική δυτική συνιστώσα της να δίνει μια απελπισμένη, λυσσώδη μάχη ανακοπής των όσων βλέπει ότι θα φέρει μια πορεία αμερικανορωσικής προσέγγισης / συνεννόησης / διευθέτησης. Οι

γραμμές άμυνας της φαίνονται πάντως να μην έχουν επαρκή αντοχή μπροστά στην ολομέτωπη προσβολή τους από τη διοίκηση Τραμπ. Οι ευρωπαϊκές απαντήσεις δίνονται από θέσεις αδυναμίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι η γραμμή επί του παρόντος -αυτή την εβδομάδα- είναι: «Και εμείς θέλουμε μια ισχυρή, διαρκή ειρήνη με εγγυήσεις ασφαλείας της Ουκρανίας και της Ευρώπης, απέναντι στη ρωσική επιθετικότητα». Η όλη θέση, που μάλιστα γίνεται μέσα στο πλαίσιο αναγόρευσης της ρωσικής ηγεσίας σε «απόλυτο κακό» (με το οποίο δηλαδή δεν μπορεί να γίνει διαπραγματεύση) είναι φανερό ότι τελεί υπό την πίεση να μιλάει «υπέρ της ειρήνης» ενώ επιμελώς εργάζεται για τη διαίωση της πολεμικής αντιπαράθεσης με τη Ρωσία, εξασφαλίζοντας την εμπλοκή των ΗΠΑ σ' αυτήν. Εδώ χρειάζεται να σταθούμε στο οικοδόμημα που στήνεται πάνω στην ψευδή βάση της ρωσικής επιθετικότητας, στόχος της οποίας είναι τάχα η κατάληψη όλης της Ουκρανίας, άλλων χωρών της πρώην ΕΣΣΔ, και της Ευρώπης που κινδυνεύει εν τω συνόλω της. Για προφανείς πρακτικοπολιτικούς λόγους, τα κοσμοκρατορικά σχέδια της Ρωσίας δεν περιλαμβάνουν τέτοιες βλέψεις ούτε καν επί του συνόλου της Ουκρανίας, πολύ περισσότερο έναντι άλλων χωρών που η κατάληψή τους ακόμη και αν ήταν στρατιωτικά εφικτή (που δεν είναι) θα οδηγούσε σε μη διαχειρίσιμες πολιτικά καταστάσεις. Αντίθετα τα ρωσικά συμφέροντα θα εξυπηρετούντο ιδιαίτερα από μια συνολική διευθέτηση μιας αρ-

χιτεκτονικής ασφάλειας για όλη την Ευρώπη και από μια συνακόλουθη χαλάρωση της δυτικής πολιτικής περικύκλωσης της Ρωσίας που προώθησαν οι ΗΠΑ και η Δύση μετά την διάλυση της ΕΣΣΔ (και με ξεχωριστή ένταση μετά το 2014). Μάλιστα τα όσα διαμειβονται γύρω από τις σπάνιες γαίες το τελευταίο διάστημα -η επιβολή της αποικιοκρατικής αρπαγής των ουκρανικών πόρων από τον Τραμπ, οι διαγκωνισμοί με τους Ευρωπαίους σχετικά με το «κεφαλαιακό μέρισμα» της επένδυσης πόλεμος / ανοικοδόμηση, αλλά και οι ρωσικές προτάσεις για συνεκμετάλλευση των ρωσικών σπάνιων γαιών με ξένους (αμερικανικά συμφέροντα)- δίνουν μια εικόνα για τα τοπία που διανοίγονται: και συμφωνίες συνεκμετάλλευσης ως παράγοντας στερώσης νέων «αρχιτεκτονικών ασφαλείας» και ληστρική αποικιοποίηση τρίτων «κοινή συναινέσει» μεταξύ των στρατηγικών αντιπάλων και πολλά άλλα συναφή.

Οι προηγούμενοι ευρωατλαντικοί σχεδιασμοί πολλών ετών έχουν τώρα τινάχτει στον αέρα

Όμως σ' αυτή τη γραμμή έχουν κλειδωθεί δομικά οι ευρωπαϊκές / ευρωατλαντικές ελίτ. Οι ελίτ αυτές έχουν οικοδομήσει τα ταυτοτικά τους χαρακτηριστικά και τους οργανικούς τους δεσμούς με το αμερικανικό σύστημα σ' αυτή τη βάση ευθυγραμμιζόμενες με τις προηγούμενες αμερικανικές διοικήσεις και τώρα είναι υποχρεωμένες να διαχειριστούν την άλυτη αντίφαση που προκύπτει. Να συνεχίσουν να είναι προσδεμένες προς τα νέα

αφεντικά στην Ουάσιγκτον (και μάλιστα απαιτείται να είναι πιο σκληρά και πολιτικά απογυμνωμένα υπάκουες από πριν), ενώ ταυτόχρονα θα προσπαθούν να τα παρεμποδίσουν να διευθετήσουν τη σχέση με τη Ρωσία και να κλονίσουν έτσι την κεντρική πολιτική τους θέση. Και όλη αυτή «η άσκηση» πρέπει να γίνει μέσα σε συνθήκες μεγάλης συστημικής κρίσης και καθοριστικού αδυνατίσματος των κύριων ευρωπαϊκών κέντρων (της Γερμανίας σε πρώτο πλάνο αλλά και της Γαλλίας και της Βρετανίας), που μάλιστα έχει παροξυνθεί στο έπακρο από το κόψιμο των δεσμών με τη Ρωσία (των ενεργειακών πρώτα απ' όλα αλλά και άλλων).

***

Το ευρωενωσιακό οικοδόμημα εξελίσσεται ταχέως σε αδύναμο κρίκο του διεθνούς συστήματος. Έχει μπει σε κρίση που παίρνει υπαρξιακές διαστάσεις. Σχεδιασμοί όπως αυτοί που προτείνονται από τα κέντρα της ευρωκρατίας (Ντράγκι, Λέττα) για μια «φυγή προς τα εμπρός» με όρους πολεμικής οικονομίας σε ενοποιημένη βάση δεν διαθέτουν βάση εφικτότητας. Προσκρούουν στους αξεπέραστους δομικούς ανταγωνισμούς ανάμεσα στις μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις και τα κεφαλαιοκρατικά συμφέροντα που αρθρώνονται γύρω τους. Επιπλέον δεν φαίνεται πιθανό ότι μπορούν να αποκτήσουν την απαιτούμενη ενεργητική αποδοχή / κινητοποίηση των ευρωπαϊκών κοινωνιών όταν μάλιστα αυτές ήδη εκδηλώνουν σημαντικές αντισυστημικές δυσφορίες. Στην άλλη πλευρά, το σύστημα Τραμπ κάνει σαφές ότι δεν λογαριάζεται με την Ε.Ε. αλλά με ξεχωριστές ευρωπαϊκές χώρες. Παρ' όλο που δηλωμένα θα επιθυμούσε να ξηλώσει τα ευρωπαϊκά συστήματα εξουσίας είναι υποχρεωμένο σε επιμέρους επιθέσεις και αναδιπλώσεις / συμβιβασμούς. Η πορεία του δεν θα είναι απρόσκοπτη και μπορεί να προκύψουν πολλοί παράγοντες εκτροχιασμού του, κάποιιοι απ' αυτούς εκκινούντες από ευρωπαϊκού εδάφους.